

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут агроекології та землеустрою

05-02-233S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

SYLLABUS

Організація управління в екологічній діяльності		Organization of management in environmental activity
Шифр за ОП	OK 2.17	Code in Degree Programme
Освітній рівень: Бакалаврський (перший)		Level of Education: Bachelor's (first)
Галузь знань Виробництво та технології	18	Field of Knowledge Production and technologies
Спеціальність Технології захисту навколишнього середовища	183	Field of Study: Environmental protection technologies
Освітня програма: Технології захисту навколишнього середовища		Degree Programme: Environmental protection technologies

РІВНЕ – 2023

Силабус навчальної дисципліни «Організація управління в екологічній діяльності» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Технології

захисту навколишнього середовища», спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища». Рівне : НУВГП, 2023. 10 с.

ОПП на сайті університету:
<https://ep3.nuwm.edu.ua/28176/>

Розробник силабусу: *е-підпис* Клименко О.М., д.с.-г.н., професор кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Силабус схвалений на засіданні кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства
Протокол № 15 від 28 серпня 2023 року

Завідувач кафедри:
е-підпис Клименко М.О., д.с.-г.н., професор

Керівник ОП:
е-підпис Статник І.І., к.с.-г.н., доцент

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІАЗ
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІАЗ:
е-підпис Прищепя А.М., д.с.-г.н., професор

© НУВГП, 2023

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ В ЕКОЛОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ»	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	<i>бакалавр</i>
Освітня програма	<i>Технології захисту навколишнього середовища</i>
Спеціальність	<i>183 Технології захисту навколишнього середовища</i>
Рік навчання, семестр	<i>4-й рік навчання, 8-й семестр/ 5-й рік навчання, 9-й семестр/</i>
Кількість кредитів	<i>3 кредити ЄКТС</i>
Лекції:	<i>18 год. – д.ф.н.; 2 год. – з.ф.н.</i>
Практичні заняття:	<i>16 год. – д.ф.н.; 8 год. – з.ф.н.</i>
Самостійна робота:	<i>56 год. – д.ф.н.; 80 год. – з.ф.н.</i>
Форма навчання	<i>денна/заочна</i>

Форма підсумкового контролю	екзамен
Мова викладання	державна
ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА	
Лектор	 <p><i>Клименко Олександр Миколайович, професор кафедри туризму та готельно-ресторанної справи</i></p>
Вікіситет	Клименко Олександр Миколайович — Wikisitet (nuwm.edu.ua)
ORCID	http://orcid.org/0000-0002-2047-8824
Як комунікувати	o.m.klymenko@nuwm.edu.ua

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ	
Мета та завдання	
<p>Навчальна дисципліна «Організація управління в екологічній діяльності» забезпечує формування у студентів умінь, знань, компетенцій щодо ефективної організації системи управління в природоохоронній сфері з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також усвідомлення нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог стандартизованих методик і відповідних нормативно-правових документів.</p> <p>Завданнями вивчення навчальної дисципліни є набуття та поглиблення теоретичних знань й формування практичних вмінь студентів щодо: вивчення закономірностей організації управління в галузі раціонального природокористування; засвоєння функцій управління, організації управлінської праці та виявлення проблем управління природним середовищем; організація системи охорони навколишнього середовища на різних рівнях та її проектування; організація екомоніторингу та екоаудиту в системі екологічного управління; здійснення державного екологічного контролю в усіх галузях народного господарства; організація взаємодії контролюючих органів екологічних інспекцій з іншими міністерствами, відомствами.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни «Організація управління в екологічній діяльності» студент має вміння: володіти сучасними принципами організації, планування і управління природоохоронною діяльністю; здійснювати всі види контролю за природоохоронною діяльністю; ефективно впроваджувати в життя заходи з охорони довкілля; займати активну життєву позицію, вміння оцінити стан навколишнього природного середовища; передбачити можливі наслідки та не допускати шкідливих впливів на довкілля; планувати, організовувати, контролювати заходи у природоохоронній сфері; чітко простежувати шляхи впливу людини на довкілля з усіма можливими наслідками.</p>	
Посилання на розміщення освітнього компоненту на навчальній платформі Moodle	
https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1504	
Передумови вивчення (місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)	
Передумови вивчення забезпечують навчальні дисципліни «Технології захисту водного середовища», «Моніторинг довкілля».	

Компетентності

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, узагальнень, аналізу та синтезу.

ФК 2. Здатність обґрунтовувати, здійснювати підбір, розраховувати, проектувати, модифікувати, готувати до роботи та використовувати сучасну техніку і обладнання для захисту та раціонального використання повітряного та водного середовищ, земельних ресурсів, поводження з відходами.

ФК 3. Здатність проводити спостереження та інструментальний і лабораторний контроль якості навколишнього середовища, впливу на нього зовнішніх факторів, з відбором зразків (проб) природних компонентів.

ФК 9. Здатність оцінювати вплив промислових об'єктів та іншої господарської діяльності на довкілля.

ФК 10. Здатність до вибору технологій захисту складових навколишнього природного середовища для забезпечення екологічної безпеки та сталого розвитку територій в умовах швидкої трансформації природного середовища.

Програмні результати навчання

ПР 1. Знати сучасні теорії, підходи, принципи екологічної політики, фундаментальні положення з біології, хімії, фізики, математики, біотехнології та фахових і прикладних інженерно-технологічних дисциплін для моделювання та вирішення конкретних природозахисних задач у виробничій сфері.

ПР 4. Обґрунтовувати природозахисні технології, базуючись на розумінні механізмів впливу людини на навколишнє середовище і процесів, що відбуваються в ньому.

ПР 5. Вміти розробляти проекти з природоохоронної діяльності та управляти комплексними діями щодо їх реалізації.

ПР 13. Вміти застосовувати основні закономірності безпечних, ресурсоефективних і екологічно дружніх технологій в управлінні природоохоронною діяльністю, в тому числі, через системи екологічного керування відповідно міжнародним стандартам.

ПР 15. Здійснювати вибір технологій захисту навколишнього природного середовища для забезпечення екологічної безпеки та сталого розвитку територій в умовах швидкої трансформації природного середовища.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

*Лекцій – 18/2 год. Практичні роботи – 16/8 год.
Самостійна робота – 56/80 год.*

Методи та технології навчання	Лекції, презентації, обговорення, ситуаційні та практичні дослідження
Засоби навчання	Мультимедіа, проекційна апаратура, інформаційно-комунікаційні системи, програмне забезпечення кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства

ЛЕКЦІЙНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Тема	
Кількість годин, результати навчання, література	Зміст тем

Тема 1. *Поняття і сутність управління*

лекцій – 2 год./1 год. ПР1 Література [1,2,11]	Визначення базових понять, сутність і зміст управління. Предмет теорії управління. Процес управління. Зміст процесу управління. Стадії організації процесу управління. Технологія процесу управління. Наукові основи
--	--

	управління. Рівні управління. Еволюція управлінської думки.
Тема 2. Принципи і функції управління	
лекцій – 2 год. ПР1 Література [1,2,11]	Загальні принципи управління. Визначення поняття «функції управління» та їх загальна характеристика. Функції попереднього управління. Функції оперативного управління. Функції заключного управління. Інноваційне управління.
Тема 3. Комунікації в управлінні	
лекцій – 2 год. ПР1 Література [1,2,11]	Процес комунікації. Організаційні комунікації. Класифікація та види інформації. Документація та її роль у забезпеченні комуникативного процесу.
Тема 4. Державна система екологічного управління	
лекцій – 2 год./1 год. практичних - 2 ПР5, ПР13 Література [1,2,4,5,7,14]	Поняття, види та принципи екологічного управління. Поняття та ієрархія державної системи екологічного управління. Органи загального та спеціального державного управління. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, Департамент екології та природних ресурсів Рівненської облдержадміністрації. Державна екологічна інспекція Поліського округу. Організація взаємодії органів Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів з підрозділами МВС, ДПСУ, Державною митною службою та МОЗ України.
Тема 5. Управління в галузі охорони та використання водних ресурсів	
лекцій – 2 год. практичних 2год/2год ПР4, ПР15 Література [3,4,5,7,9,10,13]	Загальна характеристика водних ресурсів України. Екологічний стан водних об'єктів. Водоспоживання, водокористування та водовідведення. Охорона водних ресурсів від виснаження та забруднення. Природоохоронне управління водними ресурсами. Органи управління в галузі охорони та використання водних ресурсів. Екологічна стандартизація та нормування. Державний облік і моніторинг води. Державний водний кадастр. Економічний механізм регулювання водокористування. Порушення водного законодавства.
Тема 6. Управління в галузі охорони та використання ґрунтово-земельних ресурсів	
лекцій – 2 год. Практичних 2год/2год ПР4, ПР15 Література [4,5,7,8,9,10,13]	Ґрунтово-земельні ресурси України. Стан земельних ресурсів України. Основні причини деградації та забруднення ґрунтів. Охорона ґрунтів. Державний земельний кадастр. Державний облік і моніторинг земель. Поняття про землеустрій. Екологічна стандартизація та нормування. Категорії земель. Форми власності на землю. Органи управління в галузі охорони та використання земельних ресурсів. Економічний механізм регулювання землекористування. Порушення земельного законодавства.
Тема 7. Управління в галузі охорони та використання лісових і рослинних ресурсів	
лекцій – 2 год. практичних 8год/2год ПР4, ПР15 Література [4,5,6,7,9,10,12,13]	Лісові і рослинні ресурси України. Оцінка стану та використання лісових ресурсів України. Лісокористування. Охорона лісів. Державний лісовий кадастр. Державний облік і моніторинг лісів. Екологічна стандартизація та нормування. Органи управління в галузі охорони та використання лісових ресурсів. Економічний механізм регулювання лісокористування. Основні порушення та

заходи впливу до порушників законодавства в галузі охорони і використання лісів.

Тема 8. Управління в галузі охорони та використання надр

лекцій – 2 год.
ПР4, ПР15
Література
[4,5,7,9]

Загальна характеристика надр. Оцінка стану та використання надр України. Охорона та раціональне використання надр. Користування надрами. Економічний механізм забезпечення управління у галузі охорони і використання надр. Державний облік і державний кадастр родовищ, запасів і проявів корисних копалин. Органи управління в галузі охорони та використання надр. Державний контроль в галузі охорони та використання надр. Відповідальність за порушення законодавства про надра.

Тема 9. Управління в галузі охорони та використання об'єктів ПЗФ України

лекцій – 2 год.
практичних 2год/2год
ПР5, ПР15
Література
[4,5,7,9]

Загальна характеристика ПЗФ України. Форми власності на території та об'єкти природно-заповідного фонду. Класифікація територій та об'єктів природно-заповідного фонду України. Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Збереження та охорона територій і об'єктів природно-заповідного фонду. Органи управління в галузі охорони та використання природно-заповідного фонду. Економічне забезпечення організації і функціонування природно-заповідного фонду. Відповідальність за порушення законодавства про природно-заповідний фонд.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1. Система центральних органів виконавчої влади з питань управління природоохоронною діяльністю

2. Розрахунок розміру відшкодування збитків, заподіяних зеленим насадженням в межах міст та інших населених пунктів

3. Визначення розміру відшкодування збитків, заподіяних лісовому господарству

4. Визначення розміру відшкодування збитків, заподіяних територіям та об'єктам природно-заповідного фонду України

5. Визначення розмірів збитків, зумовлених забрудненням і засміченням земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства

6. Розрахунок розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів

7. Розрахунок розмірів відшкодування збитків, які заподіяні державі в результаті наднормових викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря

8. Визначення розміру відшкодування збитків, які заподіяні незаконним добуванням або знищенням диких звірів і птахів.

Форми та методи навчання

Використовуються традиційні та інноваційні методи навчання. Проведення лекційних занять передбачає демонстрацію презентацій із відповідним темі заняття теоретичним матеріалом. Частина лекційного заняття відводиться на діалогові технології, розгляд можливих практичних ситуацій та дискусію. Здобувачі мають можливість публічного виступу із презентацією лекційного матеріалу.

Практичні заняття передбачають виконання завдань за індивідуальними вихідними даними, а також отримання навичок командної роботи. У контексті підготовки до виконання практичних робіт та самостійної підготовки застосовуються пошукові інтернет-системи та прикладні комп'ютерні програми.

Здобувачі всіх форм навчання мають доступ до навчальних матеріалів, методичного забезпечення та інструкцій щодо самостійного опрацювання тем курсу на платформі Moodle та цифрового репозиторію НУВГП. Здобувачі отримують усі необхідні консультації для демонстрації знань та вмінь під час аудиторних дискусій, захисту практичних робіт та самостійного опрацювання матеріалів.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

-технічні засоби навчання: мультимедійне обладнання, ноутбук;
-програмне забезпечення: MS Windows, доступ до Інтернет;
-програмне забезпечення: система дистанційного навчання Moodle.

Порядок та критерії оцінювання

Для досягнення цілей та завдань курсу здобувачам потрібно засвоїти теоретичний матеріал та здати модульні контролю знань, а також вчасно виконати та захистити практичні роботи. В результаті можна отримати такі обов'язкові бали:

– 60 балів - за вчасне виконання і захист практичних робіт та інших поточних завдань (самостійна робота), що становить поточну складову оцінки;
– 40 балів – модульні контролю (20+20).

Всього 100 балів.

Поточне оцінювання та проведення контрольних заходів у межах курсу відбувається згідно нормативних документів НУВГП: Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (нова редакція) <https://ep3.nuwm.edu.ua/25889/> ; Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та роботу екзаменаційної комісії <http://ep3.nuwm.edu.ua/8545/> ; Порядок ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/> ; Положення про навчально-науковий центр незалежного оцінювання Національного університету водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/4184/> ; Наказ ректора НУВГП від 16.09.2019 № 00502 "Про введення в дію нової системи оцінювання навчальних досягнень студентів" <http://nuwm.edu.ua/struktturnipidrozdiili/navch-nauk-tsentr-nezaleznoho-otsiniuvannia-znan/dokumenti> ; Порядок ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>

Поєднання навчання та досліджень

Студенти мають можливість отримати додаткові бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також можуть бути долучені до підготовки і публікації тез та наукових статей.

Інформаційні ресурси

Рекомендована література

Основна

1. Берзіна С.В., Яреськовська І.І. та ін. Системи екологічного управління: сучасні тенденції та міжнародні стандарти : посібник. Київ : Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017. 134 с.

2. Галушкіна Т. П., Грановська Л. М., Кисельова Р. А. Екологічний менеджмент та аудит: навчальний посібник. Херсон: Олді-Плюс, 2019. 455 с.

3. Екологічні основи управління водними ресурсами : навч. посіб. / Томільцева А. І., Яцик А. В., Мокін В. Б. та ін. Київ : Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017. 200 с.

4. Максименко Н. В., Задніпровський В.В., Квартенко Р.О. Організація управління в екологічній діяльності. Підручник для студентів екологічних спеціальностей ВНЗ. Видання 3-тє перероблене і доповнене. Х.: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2011. 282 с.

5. Максименко Н.В. Квартенко Р.О., Александрова А.С. Організація управління в екологічній діяльності. Навчально-методичний посібник. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. 60 с.

6. Павліщук О. П., Кравець П. В., Васишин Р. Д. Менеджмент лісових ресурсів: підручн. Київ – Корсунь-Шевченківський : ФОРМ Майдаченко І. С., 2020. 350 с.

7. Самойленко Н. М., Райко Д. В., Аверченко В. І. Організація та управління в природоохоронній діяльності : навч. посіб. Харків : НТУ "ХПІ". вид-во "Лідер", 2018. 174 с.

8. Управління земельними ресурсами: навчальний посібник / Шарий Г.І. та ін. Полтава : ПолтНТУ, 2019. 172.

9. Шматько В. Г., Нікітін Ю.В. Екологія і організація природоохоронної діяльності: Навч. посібник. К.: КНТ, 2008. 303с.

Допоміжна

10. Берзіна С.В., Капотя Д.Ю., Бузан Г.С. Екологічна сертифікація та маркування. Методичний довідник. Київ : вид-во Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017. 114 с.

11. Екологічний менеджмент: навчальний посібник / В.Р. Семенов, О.Л.Михайлюк, Т. П. Галушкіна. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 407 с.

12. Зіновчук Н. В., Ращенко А. В. Екологічний маркетинг : навч. посіб. Житомир: видавництво ЖДУ ім. І. Франка, 2015. 190 с.

13. Міронова Н. Г., Білецька Г. А. Екологічна стандартизація і сертифікація : навчальний посібник. Львів: «Новий Світ 2000», 2020. 140 с.

14. Устименко Т. Екологічне право : навчальний посібник. Київ : Алерта, 2016. 290 с.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>

2. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>

3. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

5. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка,.

URL: <http://www.lib.rv.ua/>

6. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75). URL:

<https://lib.nuwm.edu.ua/>

Всі навчально-методичні матеріали (силабус, методичні вказівки, презентації, контрольні питання) вільно доступні на сторінці навчальної дисципліни в Навчальній платформі НУВГП:

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1504>

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Складові навчальної дисципліни сприяють формуванню універсальних, корисних для будь-якого виду діяльності (міжпрофесійних) навичок, які дозволяють швидко адаптуватися до нових умов, змінювати сферу зайнятості, вирішувати нестандартні завдання:

- допитливість, ініціативність – під час засвоєння теоретичного матеріалу лекційних занять, виконання самостійної роботи для розширення знань із відповідних тем курсу;

- цілеспрямованість, наполегливість – під час виконання лабораторних робіт, а також підготовки до контрольних заходів;

- адаптивність, командна робота – під час дискусійних обговорень тематичних питань курсу, виконання лабораторних робіт у складі бригади;

- соціальна обізнаність і відповідальність – як результат урахування організаційних вимог курсу, підтримання зворотного зв'язку та вчасного звітування про виконані види діяльності;

- критичне мислення, лідерство, креативність – розуміння, аналіз, пошук вирішення актуальних проблем у розрізі дисципліни та висвітлення результатів під час навчальних занять;

- самонавчання для професійного та особистісного зростання – як результат виконання самостійної роботи, в тому числі з використанням електронних

навчальних ресурсів та інформаційних баз.

Дедлайни та перескладання

Терміни здачі проміжних контрольних модулів встановлені згідно Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (нова редакція) <https://ep3.nuwm.edu.ua/25889/> .
Перездача тестових завдань перевірки засвоєння теоретичного матеріалу здійснюється згідно з правилами ННЦНО <https://nuwm.edu.ua/struktturnipidrozdzili/navch-nauk-tsentr-nezaleznoho-otsiniuvannia-znan> . та Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/> .
У разі незгоди здобувача з результатами оцінювання, в день здачі контролю знань в деканат ННІАЗ подається апеляційна скарга, де аргументовано викладається суть питання. До скарги додається роздрукований варіант всіх відповідей цього здобувача під час виконання спроби. Директор ННІ скликає апеляційну комісію для розгляду скарги на яку запрошуються студент та представник ННЦНО, згідно Порядку звернень здобувачів вищої освіти та інших осіб, які навчаються в НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/15467/>

Неформальна та інформальна освіта

Студенти мають право на визнання (перезарахування) результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті згідно з відповідним Положенням про неформальну та інформальну освіту в НУВГП : <http://ep3.nuwm.edu.ua/18660/> .

Правила академічної доброчесності

Організація всіх видів навчальної діяльності в межах курсу проводиться згідно Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/4088/> . У випадках виявлення плагіату при виконанні завдання, здобувач не отримує бали і повинен виконати завдання повторно, згідно Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату в Національному університеті водного господарства та природокористування (нова редакція) <http://ep3.nuwm.edu.ua/10325/> .
Здобувачі повинні дотримуватися Кодексу честі студентів НУВГП <http://nuwm.edu.ua/struktturnipidrozdzili/vyo/dokument> , а викладач Кодексу честі наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників Національного університету водного господарства та природокористування <http://nuwm.edu.ua/struktturnipidrozdzili/zapobighannjakorupciji/dijalijnisti> .
Більше матеріалів щодо дотримання принципів академічної доброчесності: сайт Національного агентства забезпечення якості вищої освіти <https://naqa.gov.ua/> ; сторінка НУВГП «Якість освіти» <http://nuwm.edu.ua/sp> та Сайті Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project — SAIUP) <https://academiq.org.ua/>

Вимоги до відвідування

Лекційні та лабораторні заняття проводяться згідно розкладу в офлайн або онлайн-режимі. Консультації проводяться онлайн-режимі з використанням Google Meet згідно розкладу консультацій, що доступний на сторінці кафедри екології, ТЗНС та ЛГ: <http://nuwm.edu.ua/nni-az/kaf-ecology> . У разі необхідності - у погоджений зі студентами час. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, тощо) навчання може відбуватись в онлайн режимі (змішана форма навчання) за погодженням із викладачем.
Здобувачі можуть використовувати мобільні телефони та ноутбуки на заняттях, але виключно в навчальних цілях.

Автор
Професор КМПВ

Олександр КЛИМЕНКО

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №232
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000807E2D0054327D00